

‘Η Αρχή του Peter καί ο Γ. Παπανδρέου

του Νικ. Λ.Γ. Λιναρδάτου

Ενα παράξενο φαινόμενο παρατηρείται στην πολιτική σκηνή. Τό αποκαλύπτουν οι δημοσκοπήσεις. ‘Η κυβέρνηση δέν ικανοποιεί τήν κοινή γνώμη. ‘Αλλά περισσότερο δέν τήν ικανοποιεί ή αξιωματική αντιπολίτευση. ‘Η Νέα Δημοκρατία χάνει πελατεία. ‘Αλλά περισσότερο πελατεία χάνει τό ΠΑΣΟΚ. Τό άνοιγμα μεταξύ τών δύο κομμάτων στήν πρόθεση ψήφου όλο και μεγαλώνει. Στήν παράσταση νίκης τεράστια είναι ή πρωτοπορία τής Νέας Δημοκρατίας. Τό παράξενο τής καταστάσεως προκαλεί, όπως είναι φυσικό, μεγάλο ένδιαφέρον. Πολλές συζητήσεις. ‘Εκτεταμένο σχολιασμό. Καθένας έχει τή δική του έρμηνεία. ‘Επικρατούσα πάντως είναι ή έκτίμηση ότι μεγάλη ευθύνη βαρύνει τόν πρόεδρο του «κινήματος». ‘Η λεγόμενη έσωστρέφεια αντιμετωπίζεται σάν μάταια και άβασκαμός. Ψάχνουν γιά ξορκίστρα.

Είναι φυσικό οι πολίτες νά δείχνουν ένδιαφέρον. Σέ αναζήτηση τής αίτίας. Κάποιοι προτείνει τήν ‘Αρχή του Peter. Μιά διαφορετική προσέγγιση. ‘Εφαρμόζεται στή συγκεκριμένη περίπτωση; Διατυπώθηκε από τόν Καναδό κοινωνιολόγο Lawrence J. Peter στό βιβλίο: «**The Peter Principle. Why things always go wrong**» («‘Η Αρχή του Peter. Γιατί τά πράγματα πάντα πάνε στραβά»). Κατά τό American Heritage Dictionary ως ‘Αρχή του Peter όρίζεται: «‘Η θεωρία ότι οι υπάλληλοι μέσα σέ έναν οργανισμό θά ανέλθουν ως τό άνωτατο όριο τής ικανότητάς τους και έν συνέχεια θά προαχθούν και θά παραμένουν σέ ένα επίπεδο γιά τό όποιο είναι άνίκανοι». ‘Εδώ μία διευκρίνιση. ‘Ος ικανό και άνίκανο μεταφράζω τούς όρους competent και incompetent. Δέν υπάρχουν άκριβώς αντίστοιχες λέξεις. Competent είναι κάτι παραπάνω από ικανός (able, capable). Είναι αυτός πού έχει τή δεξιότητα, τή δύναμη, τή γνώση, τή νοημοσύνη, τήν πρωτοβουλία πού απαιτούνται γιά άποτελεσματική άνεξάρτητη δράση (Webster’s).

‘Η πολιτική δραστηριότητα μπαίνει σέ αυτό τό πλαίσιο; ‘Ο ίδιος ό Peter έχει τό κεφάλαιο «‘Ιεραρχιολογία και πολιτική». Τά συμπεράσματα άβέβαια. Περιλαμβάνει όμως μία χρήσιμη παρατήρηση: «‘Ενα πολιτικό κόμμα σήμερα υπάρχει ως μηχανισμός επίλογής ύποψηφίων και προσπάθειας έκλογής τους σέ αξιώματα».

Στόν πυρήνα του θέματός μας τώρα. ‘Ο κ. Γιώργος Α. Παπανδρέου. ‘Ος ήγέτης του «κινήματος» πού δέν τραβάει. Οί ύπουργικές θητείες του κ. Παπανδρέου είναι τρεις. Δύο στό ‘Υπουργείο Παιδείας. Βραχύβιες. Τίποτα τό αξιομνημόνευτο. Στό ‘Υπουργείο ‘Εξωτερικών όμως έμεινε τέσσερα χρόνια. Καί ή θητεία αυτή χαρακτηρίζεται ως επιτυχής. ‘Εγκαταλείφθηκε ή άκαρπη άκαμπτη ύπερεθνικιστική γραμμή του πατέρα του. Με κριτήριο λοιπόν τήν επίδοσή του ως ‘Υπουργού ‘Εξωτερικών, σέ συνδυασμό θέβαια μέ τό όνομα, έγινε ή επίλογή του από τό κόμμα. Διά του προέδρου του. Χωρίς διαφωνίες. Κατά τρόπον κάπως άνορθόδοξο και άντικαταστατικό. Λόγω φόβου άποτυχίας κατά τις επικείμενες έκλογές μέ Σημίτη επί κεφαλής. Καί μέ ύποκίνηση τών καλυπτόμενων υπό τή σκέπη του ΠΑΣΟΚ, μεγαλοοικονομικών συμφερόντων. ‘Επισφραγίστηκε μέ ψηφοφορία τών κομματικών μελών και τών φίλων. ‘Ετσι άνέθηκε στήν άνωτατη θέση στήν ιεραρχία του «κινήματος».

‘Αρχίζει μέ μία άτέλειωτη σειρά λαθών. ‘Από τήν πρώτη μέρα. Πρώτο. ‘Η λαϊκή ψηφοφορία. Πληρώνεται τώρα. Μέ τή δημιουργία «ρεύματος» Ε. Βενιζέλου. Τόν άμφισβητούν ό ένας στους τρεις όπαδούς. ‘Αλλο. ‘Ο χειρισμός τής ύποθέσεως τής τροπολογίας Πάχτα. ‘Αποκάλυψε έναν πολιτικό άνώριμο. Πανικόβλητο μπροστά στήν πρώτη (μικρή) κρίση. ‘Η σύνθεση του ψηφοδελτίου επίκρατείας (Μάνος, ‘Ανδριανόπουλος, ‘Ανδρουλάκης, Δαμανάκη). Λάθη επί λαθών. Γενικά και άργότερα, άκατανόητη επίλογή προσώπων. Παλινοδρομήσεις. Παλινωδίες. Τό άρθρο 16 του Συντάγματος. Γιά τά μη κρατικά πανεπιστήμια. ‘Η ιδέα δική του. Τήν άπαρνιέται. ‘Εκλογές 2004. ‘Επιστρατεύει τόν πιό γνήσιο έκφραστή του παλιού λαϊκιστικό-έθνικιστικού ΠΑΣΟΚ (Λαλιώτη) γιά νά έκφράσει τό νέο πνεύμα, του όποίου παριστάνει τόν φορέα.

Τώρα όλομέτωπη επίθεση κατά τής κυβερνήσεως. Πού μόλις εξέλεγε. Τό σύνθημα: ΑΛΛΑΓΗ. Κατά μίμηση Μπάρακ ‘Ομπάμα. ‘Οπως ό πατέρας του κατά μίμηση Φρανσουά Μιττεράν. ‘Αλλες όμως οι έποχές. Τώρα κανείς δέν θέλει στό βάθος άλλαγή. Είναι όλοι (ή σχεδόν όλοι) βολεμένοι. Τουλάχιστον έτσι φαντάζονται. ‘Ο ένας εις βάρος του άλλου. Προτιμούν τήν άκίνησία. Δέν σκέφτονται τί τέξεται ή επίουσα. Τούς έκφράζουν ΚΚΕ, ΣΥΡΙΖΑ και ΛΑΟΣ. ‘Εναντίον και τής παραμικρής άλλαγής. Καταλήγει και τό ΠΑΣΟΚ ούραγός. Παπαρήγα, ‘Αλαβάνος (καί ό μικρός Τσίπρας), Καρατζαφέρης (θαυμαστής του Τσέγκεθάρ, άποκαλύφθηκε στή Βουλή), Παπανδρέου. Ζητούν δημοψήφισμα. Γιά τό άσφαλιστικό. ‘Αγωνίζονται μέ νύχια και μέ δόντια τίποτα νά μην αλλάξει. Του ΠΑΣΟΚ τό σύνθημα όμως: ΑΛΛΑΓΗ. Καί άπορούν γιατί δέν τραβάει! ‘Η πρόταση δυσπιστίας; ‘Εκδήλωση πανικού. Εύγλωττη ή σιωπή Σημίτη.

Πάντως τήν περασμένη εβδομάδα ή κορύφωση. ‘Η κατάλυση, όσο εξαρτάται από αυτόν, τής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας μας. ‘Η κατάργηση τής Βουλής. ‘Από μέσα από τή Βουλή. ‘Η ύψιστη ύβρις. Σάν σέ άρχαία τραγωδία. ‘Αποχωρεί από τήν αίθουσα, δηλώνοντας: «...άλλά ό άγώνας συνεχίζεται στό πεζοδρόμιο και στό δρόμο και παντού. Δέν θά σταματήσουμε». (Πρακτικά 20ης Μαρτίου). Γιά νά ανατρέψει νόμο ψηφισθέντα από τή Βουλή. Τό πεζοδρόμιο αντί γιά τή Βουλή. ‘Οδηγούμαστε σέ κάτι πολύ άσχημο. Σέ διχασμό. Σέ διάλυση τής ελληνικής κοινωνίας. Σέ ολοκληρωτική άποδυνάμωση τής χώρας. Τήν ώρα πού στόν περίγυρό της αναπτύσσονται δυνάμεις, οι όποιες κανείς δέν ξέρει άν και πώς θά έλέγχονται.

Αυτά τά πολλά, ως προς τό πρώτο σκέλος τής αρχής του Peter. Τό τής ανόδου. ‘Ος προς τό άλλο σκέλος: «...παραμένουν σέ ένα επίπεδο γιά τό όποιο είναι incompetent»; Παραμένει ως μεγάλο έρώτημα. Θα ισχύσει στήν περίπτωση τής σημερινής ήγεσίας του ΠΑΣΟΚ; ‘Ας τό σκεφθούν όσοι τόν επέλεξαν. ‘Οσοι τόν έψηφισαν. ‘Οσοι τόν συντηρούν.